

Πρόληψη κινδύνων για τους εργαζόμενους στον κλάδο των εργασιών καθαριότητας

Η καθαριότητα είναι απαραίτητη σε κάθε χώρο εργασίας, οι δε εργασίες καθαριότητας συνιστούν έναν αναπτυσσόμενο κλάδο καθώς αφορούν υπηρεσίες που αποτελούν ολοένα και περισσότερο αντικείμενο διαγωνισμών. Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν ορισμένοι πολύ μεγάλοι εργολάβοι καθαριότητας, ο κλάδος κυριαρχείται από μικρές επιχειρήσεις, πολλές από τις οποίες απασχολούν λιγότερους από δέκα εργαζόμενους.

Η καθαριότητα είναι μια βασική εργασία η οποία όταν γίνεται σωστά μειώνει τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων καθώς και τις δαπάνες των επιχειρήσεων παρατείνοντας, για παράδειγμα, τη διάρκεια ζωής του εξοπλισμού και των επίπλων στον χώρο εργασίας και διατηρώντας την επιφάνεια των δαπέδων σε καλή κατάσταση. Σε ορισμένους τομείς, όπως των τροφίμων και της τροφοδοσίας, οι ανεπαρκείς υπηρεσίες καθαριότητας μπορούν να επιφέρουν το κλείσιμο μιας επιχείρησης.

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία δημοσίευσε μια έκθεση που εξετάζει την πρόληψη των βλαβών στους εργαζόμενους του κλάδου των εργασιών καθαριότητας. Αυτή η έκθεση, την οποία μπορείτε να ανακτήσετε δωρεάν από τον δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού, πραγματεύεται τις προκλήσεις για τη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στον κλάδο των εργασιών καθαριότητας καθώς και τις δράσεις για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Προκλήσεις για την υγεία και την ασφάλεια στον κλάδο των εργασιών καθαριότητας

Η τάση ανάθεσης των εργασιών καθαριότητας σε εξωτερικά συνεργεία, όπου οι προσφορές αξιολογούνται μόνο με βάση την τιμή, σημαίνει ότι οι εταιρείες καθαριότητας δέχονται ισχυρές πιέσεις για μείωση του κόστους. Αυτό το φαινόμενο μπορεί να έχει ως συνέπεια την ανεπαρκή επένδυση στην εκπαίδευση των εργαζομένων στον κλάδο αλλά και σε άλλες δραστηριότητες διαχείρισης που είναι πολύ σημαντικές για την προστασία των εργαζομένων. Καθώς το κόστος εργασίας συνήθως αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών μιας εταιρείας καθαριότητας, υπάρχει κίνδυνος κάποιοι ασυνείδητοι εργοδότες να επιδιώκουν αθέμιτο πλεονέκτημα στο πλαίσιο των διαδικασιών υποβολής προσφορών, υιοθετώντας παράνομες εργασιακές πρακτικές όπως η μη καταβολή όλων των δαπανών κοινωνικής ασφάλισης ή η παράνομη απασχόληση προσωπικού.

Για την καταπολέμηση αυτών των πρακτικών λαμβάνονται μέτρα. Για παράδειγμα, οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι του κλάδου των εργασιών καθαριότητας έχουν υιοθετήσει κοινές θέσεις για την απασχόληση και την αδήλωτη εργασία και έχουν εκδώσει οδηγίες για την υγεία και την ασφάλεια, καθώς και ένα εγχειρίδιο με τίτλο *Επιλέγοντας τον πιο αξιόλογο προμηθευτή*, με σκοπό την ενίσχυση των κριτηρίων ποιότητας στους διαγωνισμούς.

Η υποτιμητικού χαρακτήρα αντίληψη για την εργασία στον κλάδο των εργασιών καθαριότητας και τους εργαζόμενους σε αυτόν μπορεί να αποθαρρύνει την αποτελεσματική διαχείριση της υγείας και της ασφάλειας κατά την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας με

αποτέλεσμα, για παράδειγμα, να μην παρέχεται ο κατάλληλος εξοπλισμός και η αναγκαία εκπαίδευση στους εργαζόμενους διότι ο εργοδότης δεν θεωρεί τα θέματα αυτά τόσο σημαντικά.

Συνήθεις πηγές κινδύνου, κίνδυνοι και επιπτώσεις στην υγεία

- Κίνδυνος ολίσθησης, παραπατήματος και πτώσης, ειδικά κατά το σφουγγάρισμα
- Κίνδυνος μυοσκελετικών παθήσεων, για παράδειγμα από την ανύψωση βάρους ή τις επαναλαμβανόμενες εργασίες
- Έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες που περιέχονται στα καθαριστικά
- Έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες που αποτελούν αντικείμενο καθαρισμού, στις οποίες περιλαμβάνονται και βιολογικές πηγές κινδύνου όπως η μούχλα ή τα ανθρώπινα βιολογικά απόβλητα
- Ψυχοκοινωνικά προβλήματα, όπως εργασιακό άγχος, βία και εκφοβισμός
- Κίνδυνοι από τον εξοπλισμό, όπως, π.χ., ηλεκτροπληξία

Ορισμένα από τα συνήθη προβλήματα υγείας που σχετίζονται με την εργασία και αφορούν τους εργαζόμενους στον κλάδο των εργασιών καθαριότητας είναι:

- τραυματισμοί από ολίσθηση, παραπάτημα και πτώση
- μυοσκελετικές παθήσεις
- εργασιακό άγχος, νευρική και διαταραχές ύπνου
- δερματικές παθήσεις, όπως δερματίτιδα εξ επαφής και έκζεμα
- αναπνευστικές διαταραχές, περιλαμβανομένου του άσθματος
- καρδιοαγγειακές παθήσεις

Εργασίες καθαριότητας κατά τη διάρκεια της ημέρας

Συχνά οι εργασίες καθαριότητας πραγματοποιούνται εκτός των κανονικών ωρών εργασίας, συνήθως νωρίς το πρωί, το απόγευμα ή το βράδυ. Οι εργαζόμενοι μπορεί να δουλεύουν υπό καθεστώς μερικής απασχόλησης και προσωρινών συμβάσεων, συχνά δε απασχολούνται σε περισσότερες από μία δουλειές. Αυτά τα εργασιακά σχήματα μπορεί να συμβάλλουν στους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Σε ορισμένους χώρους εργασίας ο καθαρισμός δεν μπορεί να γίνει κατά τις συνήθεις ώρες εργασίας, συχνά όμως αυτό είναι εφικτό μέσω κάποιας αλλαγής, η οποία μπορεί να είναι επωφελής τόσο για την εταιρεία καθαριότητας όσο και για τους εργαζόμενους και τους πελάτες.

Ένας εργολάβος καθαριότητας από τη Σουηδία εκτελεί τις εργασίες καθαριότητας για έναν πελάτη του —έναν μεγάλο τραπεζικό όμιλο— κατά τη διάρκεια της ημέρας. Η καθαριότητα κατά τη διάρκεια της ημέρας τέθηκε σε εφαρμογή μετά από εκπαίδευση όλων των εργαζομένων στην εταιρεία καθαριότητας. Ο πελάτης ωφελήθηκε από την καλύτερη ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών λόγω της άμεσης επαφής του με τους εργαζόμενους καθαριότητας, η εταιρεία καθαριότητας ωφελήθηκε από το χαμηλό ποσοστό εναλλαγής στη σύνθεση του προσωπικού, αφού οι εργαζόμενοι, προτιμώντας την εργασία κατά τη διάρκεια της ημέρας, επέλεξαν να παραμείνουν στην ίδια εταιρεία και, τέλος, οι ίδιοι οι εργαζόμενοι ωφελήθηκαν λόγω βελτίωσης του επιπέδου ικανοποίησής τους από την εργασία και των καλύτερων συνθηκών ασφάλειας και υγείας.

Εκτίμηση κινδύνου

Οι εργασίες καθαριότητας σπάνια συγκαταλέγονται στις κύριες δραστηριότητες μιας επιχείρησης. Το αποτέλεσμα είναι να μην υπάρχει επίγνωση της επικινδυνότητας και των πηγών κινδύνου που σχετίζονται με τις εργασίες καθαριότητας και, επομένως, να μη γίνεται η κατάλληλη εκτίμηση κινδύνου, ούτε να εφαρμόζονται προληπτικά μέτρα.

Η εκτίμηση κινδύνου είναι ο βασικός παράγοντας για την καλή υγεία και ασφάλεια στην εργασία, ενώ η αποτελεσματική πρόληψη μπορεί να επιτευχθεί εφαρμόζοντας την προσέγγιση των πέντε ακόλουθων βημάτων:

- προσδιορισμός των πηγών κινδύνου καθώς και των ατόμων που απειλούνται από αυτές·
- εκτίμηση των κινδύνων και καθορισμός προτεραιοτήτων·
- λήψη αποφάσεων σχετικά με προληπτική δράση·
- ανάληψη δράσης·
- παρακολούθηση και αναθεώρηση έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αποδοτικότητα των μέτρων πρόληψης (1).

Σε όσες δε περιπτώσεις γίνεται ανάθεση των εργασιών καθαριότητας σε τρίτους, μπορεί να υπάρχουν επιπλέον δυσκολίες διότι ο πελάτης και η εταιρεία καθαριότητας χρειάζεται να συνεργαστούν προκειμένου να διασφαλίσουν τον προσδιορισμό, την εξάλειψη ή τον έλεγχο των κινδύνων.

(1) Τεχνικό Δελτίο 81, «Εκτίμηση κινδύνου — το κλειδί για ασφαλείς και υγιείς χώρους εργασίας» (<http://osha.europa.eu/publications/factsheets>).

«Προσοχή – Επικίνδυνες ουσίες». Καλλιτέχνες: Igor Banaszewski, Monika Wojtaszek. Προσφορά του διαγωνισμού αφίσας για την ασφάλεια στην εργασία, που διοργανώθηκε από το Κεντρικό Ινστιτούτο Προστασίας Εργατικού Δυναμικού – Εθνικό Ινστιτούτο Ερευνών, Πολωνία.

Συμπεράσματα

Τα μηνύματα της έκθεσης μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

- επιλέγετε τις υπηρεσίες καθαριότητας με κριτήριο την ποιότητα και όχι την τιμή·
- προτιμήστε οι εργασίες καθαριότητας να διεξάγονται κατά τη διάρκεια της ημέρας·
- αξιολογήστε τους εργαζόμενους καθαριότητας και την εργασία τους διότι, σε διαφορετική περίπτωση, μπορεί να κοστίσει ακριβά στην επιχείρηση·
- δείτε την καθαριότητα ως ένα σημαντικό έργο το οποίο μπορεί να εκθέσει τους εργαζόμενους σε συγκεκριμένες πηγές κινδύνου και κινδύνους·
- αξιολογήστε τους κινδύνους για τους εργαζόμενους καθαριότητας και εφαρμόστε προληπτικά μέτρα·
- ενημερώστε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη για την υγεία και την ασφάλεια, όπως, για παράδειγμα, την εταιρεία-πελάτη, την εταιρεία καθαριότητας, τον ιδιοκτήτη του κτιρίου και τους ίδιους τους εργαζόμενους.

Περαιτέρω πληροφορίες

Για περαιτέρω πληροφορίες καθώς και για τις εκθέσεις με τίτλο *Πρόληψη κινδύνων για τους εργαζόμενους στον κλάδο των εργασιών καθαριότητας και Εργασιακοί κίνδυνοι και υγεία για τους εργαζόμενους στον κλάδο των εργασιών καθαριότητας* μπορείτε να ανατρέξετε στον δικτυακό τόπο του Οργανισμού (<http://osha.europa.eu/en/publications/reports/TEWE09006ENC/view>).

Για εκδόσεις των κοινωνικών εταίρων στον κλάδο των εργασιών καθαριότητας, συμπεριλαμβανομένου και ενός οδηγού βέλτιστης αξίας και ενός εγχειριδίου για την υγεία και την ασφάλεια στον κλάδο των εργασιών καθαριότητας γραφείων, ανατρέξτε στον δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ίσων Ευκαιριών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (<http://ec.europa.eu/social/>).

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Gran Vía, 33, 48009 Μπιλμπάο, ΙΣΠΑΝΙΑ

Τηλ. +34 944794360, Φαξ +34 944794383

E-mail: information@osha.europa.eu

